

IMPORTANȚA FUNCȚIONĂRII ÎN REPUBLICA MOLDOVA A REGISTRULUI ÎMPUTERNICIRILOR DE REPREZENTARE – MPOWER

THE IMPORTANCE OF THE OPERATION IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA OF THE REGISTER OF POWERS OF REPRESENTATION – MPOWER

Ion Mihalas, Institutul Național al Justiției, e-mail: ion.mihalas@gmail.com,
ORCID: 0000-0002-0178-2724

Abstract: The article presents the main advantages of the implementation in the Republic of Moldova the automated information system „Register of powers of representation based on the electronic signature (MPower). The objectives of the research are determining the social, legal and technical nature of the MPower service. The MPower service, represents an information system consisting of a set of resources and information technologies, technical means of program and methodologies, located in interconnection, intended for the recording of powers of representation based on the signature electronic, granted by individuals or legal entities to other individuals or legal entities. Also, we referred to some aspects related to the impact of information and communication technologies in the sphere of public administration, which is causing rapid and multiple transformations.

Keywords: *digitalization, information technologies, electronic services, AGE, MPower*

Dezvoltarea serviciilor electronice pentru cetățeni și mediul de afaceri din ultimii ani a mărit, pe alocuri chiar în mod semnificativ, numărul tranzacțiilor efectuate în mediul online, dar a identificat și o serie de lacune ale acestor servicii. Una dintre acestea este faptul că, deși există servicii care sunt prestate exclusiv online, la etapa actuală nu este implementată funcționalitatea de împuternicire pentru utilizatorii finali pe anumite operațiuni posibil a fi efectuate în cadrul sistemelor informaționale și/sau acestea sunt restricționate cu diferite drepturi, cum ar fi dreptul de semnare electronică și expediere a rapoartelor/informațiilor sau dreptul exclusiv de creare a rapoartelor, fără drept de semnare, etc.

În unele cazuri, autoritățile publice și prestatorii de servicii creează registre specializate unde țin aceste împuterniciri de reprezentare. Totuși aceste registre sunt utilizate doar la nivel departamental și nu ușurează experiența utilizatorilor în ceea ce privește tranzacțiile online cu autoritățile publice [1].

Practica anterioară aplicată pentru a rezolva problemele menționate supra consta în crearea certificatelor cheilor publice pentru persoanele juridice, care conțineau numărul de identificare a persoanei juridice (IDNO), numărul de identificare a persoanei fizice (IDNP) și funcția deținută de această persoană în cadrul organizației. În lipsa unui mecanism de revocare și/sau reemitere a acestor certificate, persoanele juridice erau vulnerabile, deoarece la concedierea sau destituirea din funcție a persoanei fizice indicate în astfel de certificate, aceasta putea efectua tranzacții o perioadă semnificativă de timp, considerate cu forță juridică până în momentul depistării informației despre revocarea unor astfel de certificate.

De asemenea, în cazul unor servicii de care cetățenii ar putea beneficia prin intermediul unei persoane împuternicite, mecanismele anterioare de acordare a unor împuterniciri de reprezentare presupuneau interacțiunea, după caz, fie cu un notar, în vederea întocmirii unei procuri autentificate notarial, fie cu un reprezentant al prestatorului de servicii. Spre exemplu, ridicarea cazierului judiciar putea fi realizată personal de solicitantul serviciului respectiv sau prin intermediul unui împuternicit. Astfel, pentru ridicarea cazierului, împuternicitul trebuia să meargă la prestatorul serviciului respectiv cu o procură autentificată notarial.

Solicitarea procurilor autentificate notarial în contextul prestării unor servicii, în detrimentul unei împuterniciri de reprezentare neautentificate, este generată de necesitatea asigurării că semnăturile sunt adevărate, ceea ce contribuie la evitarea unor fraude. Utilizarea procurilor autentificate notarial pentru accesarea în numele reprezentatului a unor servicii, fie publice, fie private, generează eforturi financiare suplimentare și tergiversează prestarea serviciului.

Prin utilizarea Sistemului informațional automatizat „Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice (MPower)” (în continuare – SIA „MPower”) ca mecanism pentru acordarea împuternicirilor de reprezentare pentru care legislația nu prevede necesitatea autentificării notariale, se reduc riscurile de fraudare a semnăturilor și cheltuielile reprezentatului. În acest context, SIA „MPower” reprezintă o soluție eficientă de rezolvare a acestor probleme, prin oferirea unui mecanism sigur, flexibil și comod de gestiune a împuternicirilor de reprezentare de către persoanele fizice și persoanele juridice, cu posibilitatea de verificare a existenței și validității acestor împuterniciri de către autoritățile publice ale Republicii Moldova.

SIA „MPower” reprezintă un sistem informațional constituit dintr-un ansamblu de resurse și tehnologii informaționale, mijloace tehnice de program și metodologii, aflate în interconexiune, destinate consemnării împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice, acordate de către persoane fizice sau persoane juridice altor persoane fizice sau persoane juridice.

Scopul creării SIA „MPower” constă în formarea resursei informaționale

(Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice) care conține informația referitoare la împuternicirile de reprezentare acordate de către persoanele fizice și persoanele juridice de drept public sau de drept privat. SIA „MPower” oferă persoanelor fizice și persoanelor juridice de drept public sau de drept privat un mecanism eficient, fiabil și modern de acordare, verificare a valabilității și revocare a împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice.

Obiectivele de bază specifice stabilite pentru SIA „MPower” sunt:

- 1) simplificarea procesului de acordare și revocare a împuternicirilor de reprezentare;
- 2) reducerea costurilor de acordare a împuternicirilor de reprezentare;
- 3) automatizarea procesului de înregistrare în sistemele informaționale ale autorităților publice a împuternicirilor de reprezentare acordate.

Sarcinile de bază realizate de SIA „MPower” sunt:

- 1) crearea și semnarea împuternicirilor de reprezentare semnate electronic;
- 2) verificarea validității împuternicirilor de reprezentare semnate electronic;
- 3) ținerea în formă electronică a Registrului;
- 4) asigurarea confidențialității, securității și protecției datelor cu caracter personal conținute în împuternicirile de reprezentare;
- 5) generarea de statistici și rapoarte;
- 6) asigurarea interconexiunii cu alte sisteme informaționale de stat în scopul verificării împuternicirilor de reprezentare.

În termeni uzuali, **MPower** este un serviciu guvernamental prin care o persoană fizică sau juridică (Reprezentat) poate împuternici o altă persoană fizică sau juridică (Reprezentant) să acționeze în numele și pe seama sa la obținerea unui serviciu de la un prestator. Unele tipuri de împuterniciri admit participarea la acordarea împuternicirii unor persoane terțe, în calitate de Cosemnatar.

Instituția Publică „Agenția de Guvernare Electronică”, este posesorul și deținătorul Registrului împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice, care asigură implementarea, funcționarea și dezvoltarea SIA „MPower”. Cadrul legal al funcționării Registrului împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice este stipulat în Legea nr. 91/2014 privind semnătura electronică și documentul electronic [2]. Conceptul Sistemului informațional automatizat „Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice” (MPower) și Regulamentul privind modul de ținere a Registrului împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice este aprobat prin Hotărârea Guvernului R.Moldova nr. 375/2020.

Serviciul MPower poate fi accesat prin intermediul portalului <http://mpower.gov.md>. Accesarea portalului este disponibilă atât prin autentificare cât și fără

autentificare. Autentificarea în MPower se face prin Serviciul electronic guvernamental de autentificare și control al accesului (MPass) și necesită semnătura electronică.

Împuternicirea de reprezentare electronică acordată prin intermediul SIA MPower se bazează pe utilizarea semnăturii electronice și este emisă în conformitate cu prevederile Codului Civil al Republicii Moldova [3] și a Legii nr. 91/2014 privind semnătura electronică și documentul electronic. Reprezentatul este o persoană fizică sau juridică care are semnătură electronică și a primit codul de autorizare în cazul persoanelor juridice IDNO sau cod fiscal și persoanelor fizice IDNP sau cod fiscal. Reprezentantul poate fi orice persoană fizică sau juridică ce deține acte permissive în Republica Moldova.

Drept exemple de servicii publice care pot fi prestate datorită MPower sunt: împuternicire pentru depunerea cererii și ridicarea plăcilor de înmatriculare pentru vehicule; împuternicire pentru depunerea actelor în original pentru înmatricularea în instituția de învățământ superior; împuternicire pentru depunerea cererii și ridicarea adeverințelor ce conțin date din Registrul de stat al conducătorilor de vehicule; împuternicire pentru depunerea cererii și ridicarea certificatelor; împuternicire pentru depunerea cererii și ridicarea extraselor privind starea civilă (naștere, căsătorie, deces și altele), inclusiv extraselor multilingve; ridicare de trimiteri poștale înregistrate: trimiterile poștei de scrisori, colete poștale. Astfel, acordarea împuternicirilor de reprezentare se poate face autonom, fără asistența din partea serviciilor notariale, este gratuit, reduce costurile și timpul de acordare.

Sistemele informaționale de stat sunt foarte ușor de gestionat pentru că ele sunt integrate și se află în interconexiune. MPower se bazează pe serviciile MPass, MSign, MNotify, MLog, MConnect, MCabinet și MCloud. Noua platformă de guvernare digitală se înscrie în seria de servicii menite să îmbunătățească performanța guvernării în Republica Moldova și să reducă costurile și birocrația și să aducă serviciile publice mai aproape de necesitățile cetățeanului.

Utilizarea serviciului Mpower prezintă un șir de beneficii, cum ar fi:

- Acordarea unei împuterniciri de reprezentare într-un mod simplu, sigur și independent;
- Reducerea efortului financiar și al timpului, necesar pentru acordarea unei împuterniciri de reprezentare;
- Recunoașterea și acceptarea împuternicirilor de reprezentare de toate instituțiile de stat;
- Posibilitatea de verificare – 24/7 a valabilității împuternicirilor de reprezentare acordate;
- Posibilitatea de integrare în sistemele informaționale pentru verificarea automată a împuternicirilor de reprezentare acordate;

- Notificarea prin e-mail, în regim real de timp, despre schimbarea statutului împuternicirii acordate;
- Utilizarea SIA Mpower este gratuită.

Accesând site-ul, fiecare utilizator poate verifica ce tipuri de împuterniciri se pot face la momentul de față, poate verifica starea împuternicirilor efectuate sau primite, precum și crea împuterniciri noi. Pe platforma MPower sunt disponibile mai mult de 20 tipuri de împuternicire pentru obținerea serviciilor de la Agenția Servicii Publice, MAI: Serviciul Tehnologii Informaționale, „Poșta Moldovei”, Camera de Comerț și Industrie. Lista urmează a fi completată cu alte servicii conexe de la instituții publice din Moldova, care conlucrează cu cetățenii, precum FISC, CNAS, CNAM și altele.

Prestatorii de servicii, în funcție de specificul serviciilor, în scopul facilitării procesului de acordare a împuternicirilor de reprezentare, utilizate în contextul serviciilor respective, creează tipuri de împuterniciri definite. Tipul de împuternicire definită este un model (șablon) de împuternicire, asociat unui prestator de servicii și unui serviciu prestat de către acesta.

Reprezentatul, în baza tipurilor de împuterniciri definite în SIA „MPower”, acordă o împuternicire de reprezentare, care conține un drept sau un set de drepturi, unei alte identități reprezentant, permițând astfel părții împuternicite noi competențe. Împuternicirea de reprezentare are un ciclu de viață, trecând prin diferite stări: redactat/șters, creat, semnat, acceptat/respins, suspendat/revocat, vizualizat și validat.

Fiecare împuternicire de reprezentare este semnată de reprezentat. Împuternicirile de reprezentare se semnează cu semnătura electronică avansată calificată de către administrator/reprezentantul împuternicit în numele persoanei juridice de drept public sau de drept privat și, respectiv, de către persoana fizică în nume propriu. Opțional, în funcție de obiectul împuternicirii de reprezentare, este posibil ca unele împuterniciri de reprezentare să fie semnate, de exemplu, de către un martor. Împuternicirile de reprezentare pentru valabilitatea cărora legea sau un act juridic prevede obligativitatea semnării de două sau mai multe persoane se cosemnează electronic de către acestea. Reprezentatul poate revoca sau suspenda împuternicirea de reprezentare acordată de el. De asemenea, reprezentantul poate accepta sau respinge împuternicirea de reprezentare prin care îi sunt acordate anumite împuterniciri.

Împuternicirile de reprezentare sunt valabile începând cu momentul semnării lor în Registru sau cu o altă dată ulterioară, indicată de reprezentat, și încetează în condițiile Codului civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002.

Prestatorul de servicii verifică validitatea împuternicirii de reprezentare acordate în contextul serviciilor pe care le prestează. Verificarea poate fi realizată

de către un operator sau sistem informațional al prestatorului de servicii prin intermediul unei interfețe programatice a SIA „MPower”.

În cadrul SIA „MPower” se asigură generarea și păstrarea înregistrărilor de audit ale securității pentru operațiunile de prelucrare a datelor cu caracter personal, în condițiile capitolului VIII din Cerințele față de asigurarea securității datelor cu caracter personal la prelucrarea acestora în cadrul sistemelor informaționale de date cu caracter personal, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1123/2010. Înregistrările de audit ale operațiunilor și rezultatele acestora pot fi accesate de Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal și puse la dispoziția acestuia în scopul investigării potențialelor încălcări ale regimului de prelucrare/protecție a datelor cu caracter personal.

Din motive de securitate, sesiunea de lucru în SIA „MPower” se blochează la solicitarea utilizatorului sau automat, după maximum 15 minute de perioadă inactivă a utilizatorului, fapt care face imposibil accesul de mai departe până în momentul când utilizatorul deblochează sesiunea de lucru prin metoda trecerii repetate a procedurilor de identificare și autentificare.

Reprezentatul, pentru acordarea împuternicirii de reprezentare, completează în mod obligatoriu datele cu privire la reprezentant, datele cu privire la prestatorul de servicii în contextul serviciilor căruia se acordă împuternicirile și datele referitoare la obiectul și perioada de valabilitate a împuternicirii de reprezentare. După introducerea completă sau parțială a datelor menționate, împuternicirii de reprezentare i se atribuie un cod unic de identificare complex (alfanumeric), generat în mod aleatoriu de SIA „MPower”. Codul unic de identificare atribuit împuternicirii de reprezentare este unic, invariabil și nu poate fi atribuit altor împuterniciri de reprezentare, inclusiv după radierea acesteia din Registru.

Înregistrarea în Registru a împuternicirii de reprezentare se realizează în momentul semnării acesteia de către semnatar prin intermediul serviciului guvernamental integrat de semnătură electronică (MSign). Împuternicirea de reprezentare deținută în registrele și sistemele informaționale ale instituțiilor/autorităților publice este înregistrată în Registru în momentul realizării importului acesteia în cadrul SIA „MPower”.

Accesul la datele din Registru este condiționat de rolul utilizatorului. Astfel, registratorul are acces tehnic la datele din Registru, ceea ce presupune introducerea, modificarea și radierea datelor înregistrate de acesta. Ceilalți utilizatori au acces informațional la datele din Registru, ceea ce presupune vizualizarea datelor numai în formatul individual permis pentru fiecare utilizator în parte. În unele cazuri registratorul poate avea rol de utilizator cu acces limitat informațional la date.

Este interzisă utilizarea datelor din Registrul în scopuri contrare legii. În context, datele cu caracter personal ale persoanelor fizice se utilizează în temeiul legislației privind protecția datelor cu caracter personal.

Destinatarul datelor din Registrul nu este în drept să modifice datele obținute din Registrul, iar la utilizarea acestora este obligat să indice sursa lor. De asemenea, datele recepționate din Registrul nu pot fi transmise persoanelor terțe, dacă legislația sau tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte nu prevăd altfel.

SIA „MPower” este supus unui control intern și extern. Controlul intern este efectuat de posesor, iar controlul extern este efectuat anual de către autoritățile administrației publice autorizate. Responsabilitatea pentru organizarea funcționării SIA „MPower” aparține posesorului acestuia.

Angajații responsabili de asigurarea funcționării sistemului și înregistrării datelor poartă răspundere civilă, contravențională sau penală, după caz, conform legislației, pentru autenticitatea, fiabilitatea, integritatea informației, precum și pentru păstrarea/stocarea și utilizarea acesteia. La fel, toți subiecții SIA „MPower” poartă răspundere civilă, contravențională sau penală, după caz, conform legislației, pentru prelucrarea, divulgarea și transmiterea informației din sistem ce conține date cu caracter personal persoanelor terțe, contrar prevederilor legislației.

Păstrarea Registrului este asigurată de posesor până la adoptarea deciziei despre lichidarea acestuia. În cazul lichidării, datele și documentele conținute în acesta se transmit în arhivă conform legislației. Pentru asigurarea funcționalității eficiente și neîntrerupte a SIA „MPower”, schimbul informațional de date SIA „MPower” este asigurat în regim non-stop.

În concluzie, implementarea în Republica Moldova a Sistemului informațional automatizat „Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice – Mpower, prezintă avantaje majore. Prin punerea în aplicare a acestui sistem electronic, s-a făcut un pas important în procesul de dezvoltare și transformare digitală a Republicii Moldova. Principalele avantaje pe care le implică serviciul MPower sunt: celeritatea, accesibilitatea, transparența, reducerea proceselor birocratice, precum și sporirea încrederii cetățenilor în guvernare.

Referințe bibliografice:

1. Hotărârea Guvernului nr. 375 din 10.06.2020 pentru aprobarea Conceptului Sistemului informațional automatizat „Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice” (MPower) și a Regulamen-

tului privind modul de ținere a Registrului împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice.

2. Lege nr. 91 din 27.06.2014 privind semnătura electronică și documentul electronic. Publicat: 04.07.2014 în Monitorul Oficial Nr. 174-177 art. 397.
3. Codul Civil al Republicii Moldova, adoptat la 06.06.2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 82-86, republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, nr. 66-75.